

Junitius. pelluentes. Quod quasi obfirmans
Junitius cap. 3. de divisione Clima-
tum , scripsit loquens de frigida
Aquilonis zona : Tota illa zona , quæ
est ad Arcticum , est cooperta aquis,
ubi est mare glaciale , & congelatum.
Alludens forsan ad Maronis cantum
de Dædalo , 6. Æneid. num. 16.

Virgilius. *Insuetum per iter gelidas enavit
ad Arctos.*

Sed & Señeca Trag.in Hercule Furen.
circa initium , sic recinebat :

Seneca. Hinc Arctos alta parte glacialis poli
sublime.

Et ibi in Choro Thebanor. post initium,
habet :

*Signum celsi glaciale poli,
Septem stellis Arcades Urſa,*

Lucem verso temone vocant.
Ubi, ut vides, Arcticum polum, non

solum gelidum credit esse, & glacia-
le; sed etiam illum respectu totius
coelestis sphæræ, *altum*, & celsum in
cælo prædicat elucescere: non quia
in cælo etiam isto visibili aliquid sit
celsum, & altum: aliquid infimum,
aut inferum, ut dicebamus suprà;
cum orbiculare totum sit corpus: sed
quia nos superna, alta, & excelsa
nuncupamus ea quæ sunt supra no-
strum erecta caput; & inferna, quæ
nostris pedibus subjiciuntur.

310. Ultimò pro pleniori dicendorum
captu prælibandum est, nostræ Illustrationis quæsitum intelligendum
fore de quatuor cardinibus, verticibus, aut punctis cœli jam memoratis, respectu Ierosolymæ, sive Urbis Sanctissimæ *Jerusalem*, ubi Christus Dominus in Oliveti montis vertice cœlum petiit, & Maria ejus Parens in æthera fuit assumpta ad radices, pedesque ejusdem Oliveti montis. Unde quia cœli cardines jam relati, *Oriens*, *Occidens*, *Septentrio*, & *Auster*, per finitorem nostrum, quem Græci *Horizon* sæpe appellant, communiter regulentur, ac dimetiantur: cumq[ue] *Jerusalem* non rectum sphæ-

Quito Civitas Peruviana, sub aquatore sita est. ræ, sicut v. g. civitas Quito in Peruviano regno rectè sub æquinoctiali linea collocata, sed obliquum habeat visibilem finitorem; idcirò quæsitum nostrum necessariò debet intelligi de quatuor cardinibus cœli respicientibus Ierosolymam sitam in temperata Zona Aquilonari distan-

Ierusalem reipicientibus Ierosolymam sitam in
quot gradii temperata Zona Aquilonari, distan-

temque ab Aequatore per 31. gradus, bus ab et
& 40. minuta latitudinis , & per 66. quatore sit
longitudinis gradus ab Occidente versus.
Astronomico dissitam. Unde cum du-
plex sit Horizon, unus qui dicitur ra-
tionalis, & alter visibilis; illeque to-
tum terræ globum in duas æquales
dividat partes, alter vero solummodo
Aquilonem sita est.
Horizon al-
ter rationa-
lis, alter vi-
sibilis, &
materialis.

ad 280. stadia circiter protrahatur; quæ ferè novem leucas Hispanicas continent; compertum est, sermonem nostrum non de primo horizonte, sed de secundo visibili, quem sibi vendicat Jerosolyma, nunc differere. Ille autem horizon rationalis, respectu Ierusalem, juxta quatuor cardines mundi dimetitur, ex Asia, pro Oriente: pro Occidente, ex Europa sibi mediterraneo conjuncta pelago: pro Austro, sive Meridie, ex Libya: & pro Aquilone, ex prædictæ

A siæ , Syriæque non minima parte .
Terminator autem , visus finitor , si-
ve Ierusalem visibilis *Horizon* urbis , *Horizon
materialis , seu visibilis
Ierosolyma .*
superius hemisphærium ab infe-

uperitis hercyniarum ab Inferiori dividens, ab Oriente regulatur, interposito Olivarum monte, penes montem Quarentenæ, campestria Iericho, & Iordanis transitum: ab Occidente vero describitur usque ad montes Seir, & civitatem solis Haremex: ad Meridiem vero habet Hebron vallem, & agrum Damascenum: ad Aquilonem seu

Damalcentum: ad Aquilonem, ieu
Septentrionem, visum terminant
montes *Hebal & Garizim*, quos cum è
Ierosolymis intuemur versus Boreas,
Polus Arcticus supra visibilem hori-
zontem elevatur ad unum supra tri-
ginta gradus, & quadraginta mi-
nuta, ad partem Ioseph.

nuta , ad v tice m Ierosolymorum. Qu stium
Qu ritur igitur in pr senti , ad declaratur.
quam cęli Empyrei partem , per
visibiles cęli cardines perpendiculariter
  primo c elo descriptam, materiali Horizonte , videntibus Apo-
stolis Virgo Deipara *Maria* fuerit
assumpta , ut Filii sui solis equa?
an ad Orientem Ierosolym  , an ad
Occidentem, an verò ad Aquilonem,
seu Septentrionem, vel ad Austrum,
sive Meridiem ? (Adnotabamus supr 
dicendo pro Christo ascende nte in
c elum , eadem fore intelligenda de
ejus Sanctissima Matre , Filii dex-
teram in sua Assumptione petente,) Cognito enim cęli hujus visibilis,
Lun  , Solis , aut octav  sph r 
(per

(per Stellam maris) puncto ad quod
Deiparæ corpus , sive Christi Do-
mini , visibiliter fuit assumptum,
alacriter mentis nostræ oculos , im-
mò & corporalem visum dirigemus
in illam Empyrei partem visibili
correspondentem puncto , tanquam
in thronum , & sedem , Trinitatis-
que solium , in quo Dei Mater , &
Advocata nostra residet ad dexte-
ram Filii : & locum piè credentes ,
& mentis oculis intuentes , reveren-
ter illam salutabimus , & ei debitum
cultum persolvemus .

Ad Orientem ascendisse Christum Dominum non nulli aut̄mant, Citharoëdi illa authoritate nixi psalmo 67. num. 34. loquentis de Christo: *Qui ascendit supra cælum cœli ad Orientem.* Supra cælum cœli, id est super Empyreum; ad Orientem, scilicet Ierosolymæ, respectu ejus visibilis horizontis. Idcirco legimus Orthodoxos Orientem versus ferè semper orare, ut innuit D. Athanasius quest. 37. ad Antioch. Unde Hebræi Christiani multi ad Orientem, & in Orientem (respectu Ierosolymæ) ascendisse Christum oportantur, ex eo loco nobis lumen cœleste largiturum, ex quo creatura ejus Sol primò quotidie suam radiantem effundit omnibus lucem. Quin & Christianorum multæ Ecclesiæ suum chorūm versus Orientem construunt, ut ibi Deum extorent, quod credunt Christum speciali assistentia sedere. Alii ex eodem contextu psalmi 5. ascendisse Christum ad Occidentem comprobant, canente Davide: *Iter facite ei, qui ascendit super Occasum: Dominas nomen illi.* Propterea Iudæi plim 'Deum ad Occasum conversi adorabant: nam etsi anterior pars Tabernaculi respexisset Orientem, veluti innumeræ nunc Ecclesiæ respiçiunt; nihilominus *Sancta Sanctorum* ad Occidentem figebatur, quasi indigitans Deificam sedem cœlestem, ubi (nistro concipiendi modo) colendus, & adorandus sit Deus: Deus, inquam ipse, qui venturus, ac descensurus erat ad salvandum nos, & quod erat iterum reversurus. Quod quidem placitum potest fulciri illo *Psalmi 10. vrs. 5.* loco: *Dominus in templo sancto suo:*

Dominus in cælo sedes ejus. Ac si diceret Psaltæ , sic adorandus est Dominus , & colendus in cœlo sedens , sicut colitur in templo Sancto suo versus Occidentem , scilicet in quo erat Sanctum Sanctorum . Pete Scripturæ loca Exodi 36. vers. 27. 3. Opiniō. & cap. 8. Ezechielis , &c. Sed pro Antarctic polo , vel Australi & Meridionali plaga , quam Deus speciali assistentia decorare videtur , non desunt aliquæ conjecturæ . Prima , quia capite 40. Ezechielis , vers. 2. sub schemate civitatis vergentis ad Ezech. cap 40.

lib. tenebrarum civitatis Vergentis ad
Austrum, cœlestis describitur Bea-
titudo. Item in parte Australi prædi-
etæ domus, Seniorum consistorium,
atque concilium collocatum erat, &
hoc etiam in domo Obededon,
1. Paralipom. 26. vers. 15. ubi quon-
dam Dei Area requieverat. Quod
figurate Mariam mysticam Arcam,
in Australi coeli parte, juxta, vel
intra Consistorium Sanctissimæ Tri-
nitatis requiescere indigitat. Secun-
da conjectura, quia Hebræi Deum
versus Austrum adorabant, eo quod
scriptum erat: *Deus ab Austro ve-*
niet, ut legitur *Abacuch cap. 3.* paralip.
vers. 3. ut potè à loco, in quo spe-
cialiter, aut signatè resideret, & in
quem, postquam in terris visus est,
erat iterum ascensurus. Ibi enim

Auster aut pro loco accipitur meridionali, qui uti dexter respicientibus Solis ortum, altiorque ac lucidior altiorem lucidioremque Empyrei partem indicat: aut accipitur pro toto cœlo, è quo erat Dominus descendens. Et tunc *Auster* nobiliorem cœli partem demonstrabit. Si enim Maria est mystica *Regina Austri*, in Austro, veluti in proprio throno sedebit. Idcirco ipsa à dextris Filii sui confessura eum conregnantem orabat *Cant.* i. *versf.* 6. sic: *Indica mihi* *Cant.* ii. *ubi pascas*; *ubi cubes in meridie*. Meridies autem, apud Cosmographos & Astronomos, sæpe sumuntur pro Australi mundi cœlique plaga. Unde *Delrius Mariæ nomine*; adhuc in vivis degentis, *ad tecum datum Canticorum*, scripsit: *Assume me, quod assumptus es, ut tecum cubem: nempe in Austro, sive in Meridie, ubi describitur perpetua, & meridia- na lux.*

Nos ergo (sub correctione S. Ma- 312.
Kk₂ tris

Maria fuit Assumpta ad Empyreum partem, quo sensu?

tris Ecclesiae, & Doctorum,) pie
ac congruentia suspicamur, Mariam
Deiparam fuisse assumptam ad illam
Empyreum partem, & fixum locum,
Dei thronum, & Filii sui thalamum,
quem, et si nobis invisibilem pro
hoc statu, Polus Arcticus, & Sep-
tentriionalis cœli octavi cardo per-
pendiculariter supra se, & decimi
mobilis punctum per Stellam maris,
visibiliter omnibus in splendore, &
lumine prædictæ stellæ, de qua su-
præ num. 307. indigitat, & manife-
stat. Nostrum hunc sensum tenen-
tur amplecti quotquot sentiunt,
Christum Dominum ad Aquilonare-
rem hujus visibilis ætheris partem
ascendisse, ibique cœli cœlorum me-
dium assignari debere. Ita Noster
Franciscus Mayronius, apud no-
strum Pelbartum lib. 10. Stellarium,
parte 1. art. 1. cap. 13. Sed pro lem-
matis rationali, congruentiaque com-
probatione supponimus primò ex su-
præ adnotatis, cœli medium, quod
apud nos imaginariè solūmodò in
Æquatore, sive in æquidiali linea
assignatur, non esse medium reale,
aut physicum cœlorum, seu octavae
sphæræ: nam hujus stellatae sphæræ,
immò immobilem primi superio-
ris medium reale est punctum illud
deserviens pro centro, Polo Arcticus,
seu Aquilonari, circa quem uni-
versa cœlorum machina volvit,
& rotatur, utpote circa punctum
axis cœlorum, & mundi selectius,
& aptius ad tantæ cœlorum molis
continuum, & rapidum motum.
Quod subindicat suis verbis Ovi-
dius lib. 4. Tristium, eleg. 3. loquens
tam de duabus Ursis, quam de Arctico
Polo, & brevissimo Septentrio-
nali circulo.

Ovidius. *Omnia cum summo polita videatis
in axe,*

*Et maris occidua non subeat
aquas:*

*Ætheriamque suis cingens amplexi-
bus arcem.*

*Vester ab intacta circulus extet hu-
mo.*

Polus Arcticus, et si propriè non sit
cœli, aut mundi axis; iste enim li-
nea est intellecta per centrum mun-
di transiens: nihilominus extimum
Aulus Gell. est axis extremum, & ideo prædi-
ctus Polus à Gellio lib. 3. Noct.

*Franc.
Mayr.
Pelbartus.*

x. Notab.

*Cœli mediū
proprium,
quodnam
fit*

*Atticar. cap. 10. Axis extimus nun-
cupatur. Supponimus secundò cum 2. Notab.
omnibus ferè Philosophis, quos se-
quitur Scotus in 2. Sent. dist. 2. q. 6. Scotus.
& dist. 14. q. 1. & in 4. Sent. dist. 48.
quaest. 2. litt. N, cœlos non moveri
immediate à Deo, veluti à particu-
lari motore, quia illi hoc repug-
nat, non ex sua parte, sed ex ipsius
motus successione; sed ab Angelo,
(vel ab Angelis) secundùm diversi-
tatem motus naturalis cœlestium
orbium Dei ministro, sive illum
appelles Intelligentiam, Portatorem,
Virtutem calorum, &c. Nam cœlum
non movetur à se, cùm non sit vi-
vens: nec ab aliqua corporea sub-
stantia; nam hæc in tam violento,
& continuo motu in agendo repa-
teretur, immò & fatigatione suc-
cumberet. Nec movetur immediate
à Deo, etiam si liberè operetur ad
extra; si quidem nunquam opera-
tur ad extra secundùm ultimum de
potentia; sed prout suam gubernationem
debet, facit spiritus suos
ministros, eis similia officia com-
mendans. Numquid est numerus mili-
tum ejus? inquietabat Job cap. 25.
vers. 3. Itaque cùm cœlis insit po-
tentia naturalis passiva ad motum,
nulla eis alia activa potentia cor-
respondet, quam virtus illa Angeli
exequitiva, consequens intelle-
ctualem naturam, applicata per
Deum tali, vel tali motui hujus, vel
alterius mobilis cœli, ut innuit D. Dionysius cap. 8. Cœl. Hierarch. cui ar-
ridet Scotus locis suprà citatis.*

*D. Dionysius
Scotus*

*313.
Probatur
assertum
ratione.*

Ratione, et si à posteriori, &
quasi per congruentiam, nostrum
probatur assertum. Humano nostro
conciendi modo, in ratione loca-
bilium formaliter, non verò mate-
rialiter, aut ratione entis, nobilior
cœli Empyreum situs consistit in me-
dio illo fixo spatio, æqualiter respi-
ciente omnem cœli ambitum, & à
nobis quoquo modo demonstrabili,
in quo tam Mariæ, quam Christi
corpus debet formaliter collocari, ut
medium in omni cœli gloria teneat.
Sed non est aliud medium sic fixè, &
formaliter demonstrabile, nisi pun-
ctum, aut spatum illud immobile
cœli rectè, & perpendiculariter res-
piciens infra se Arcticum Polum, sem-
per nobis fixum, & à fulgentissima
Polari

Polari Stella perpetuò ostensum.
Ergo in prædicto cœli Empyreum
puncto immobili, Polo scilicet Arcticum
suprà positio, Dei solum, &
Mariæ Regiam sedem ad Christi
dexteram contemplari pium, & cre-
dibile erit. Major est notissima, &
satis certa, colligiturque ex Sacris
psalmo 45. vers. 6. psal. 81. vers. 1.
Apocalyp. Minor verò à sufficienti partium
enumeratione fulcitur; Orientis
enim, & Occidentis puncta omnia,
non solum sunt imaginaria, sed
mutabilia secundùm uniuscujusque
civitatis, aut loci mutabilem posi-
tionem, ut suprà num. 307. demon-
stratum remanet: sicut etiam in su-
perioribus, Polum Antarcticum, si-
ve Australem, non sic fore notum,
ac celebrem habitantibus orbem,
nec eis ita elucescere, sicut altus,
& sublimis Arcticus, de quo sequi-
tur consequentia. Confirmatur ra-
tione Philosophica, & Mathematica.
Motus cœlorum est perfectus,
circularis, & adæquatus virtuti mo-
trici Intelligentiae, sive Angeli mo-
ventis totum cœlestem orbem, ita ut
in ipsum agat secundùm totum suæ
exequitivæ virtutis conatum. Ergo
ut æqualiter agat in partes æquæ
distantes, oportet quod prædictus
Angelus stet in loco medio, tan-
quam in centro ad circulum, ad mo-
vendum inde totum sphæricum cœli
corpus: alijs intensius ageret in
propinqua, quam in remota; & ideo
Aristoteles, omnis motus, ex Aristotele 1. de
cœlo, circularis est, à medio, vel ad
medium immobile, & fixum. Sed
Polus Arcticus nobis sublimior, quem
Stella maris nobis demonstrat, fi-
xus est in medio nostri habitabilis
hemisphærii, veluti centrum circu-
laris motus cœlorum. Ergo Ange-
lus ille peculiaris primi mobilis Mo-
tor destinatus fuit à primo Motore
Deo ad tale fixum in medio cœli
punctum, ut ex illo situ & loco, tan-
quam ex medio, movendo cœlos
æqualiter, uti figulus moveret rotam,
vicinior esset, & quasi perpendiculariter
subjaceret Dei Christique &
Mariæ throno fulgentissimo, & stel-
lato, ad quem, ut canit Ecclesia, Af-
fumpta est Virgo ad ethereum thala-
num, in quo Rex regum stellato se-

*Aristoteles
figmentum
de Motore
cœlorum.*

D. Thom.

art. 6. ad textum: & ex Scoto in 2. Scotus;

Sent. dist. 2. quaest. 6. num. 4. sive in di-

cto Occidente assignari posse. ex quo

fixè moveat Angelus cœlum, nisi in

Arcticum Polo, qui habitatoribus terræ

quasi immobilis adpareat. ductamine

Stelle maris, sive Borealis.

Probatur secundò assertum no-

Kk 3 strum